

Fer at ganga væl hjá stórafelag gongur væl hjá øllum

Saneringin var neyðug, og hóast tað hevur verið ósemja um háttin at sanera upp á, so mugu vit arbeiða út frá lögdu karmunum. Tað er neyðugt at fáa keypmannalyndi aftur í vinnuna

Tað er framvegis einki nýtt at hoyra frá saneringsætlanum hjá fíggjargrunnum, og fólk kring landið, sum hava við vinnuna at gera, har virkini framvegis eru opin, hava tiskil ikki annan møguleika enn at vera nøgd við, at dagligi raksturinn stendur upp og niður. Tað ber ikki til at seta sær mál og hugsu um, hvussu tey skulu náast.

T.d. hjá Handils- og frystivirkjunum, Lynfrost og teimum fjúrtan skipunum, sum avreiða har, er hetta strevið.

- Virkini og skipini fóru í gjaldssteðg 8. februar. Skuldin var so stór, at hvørki skip ella virkir høvdu nakran sum helst møguleika at halda fram. Tí var í samráð við fíggjargarstovnar gjørt av at stæða gjalddingunum, meðan arbeiðið var við at endurreisa virkini og skipini. Tá varð roknað við, at hetta fór at verða avgreitt innan fyrri trýggjar mánaðar, greiðir Jóhan Páll Joensen, stjóri á Handils- og frystivirkjunum í Fuglafirði og Lynfrost í Runavík frá.

Tá tað varð gjørt av at fara í gjaldssteðg, varð Jóhan Páll Joensen av árunum settur at hava ábyrgdina av virkjum báðum, meðan arbeiðið varð við nýggjari ætlan.

Men so kom politiska semjan, sum varð gjørd við danir, og tað bar í sær, at allar aðrar ætlanir, sum vóru um at endurreisa, fóru fyrri bakka, tí nú er tað Fíggjargrunnurin frá 1992, sum avgerð framtidina. Ognarnir í flakavirkjunum báðum finga nakað fyrri ólavsøku áheitan um at geva til kennar, um teir vilja vera við í saneringini. Áheitanin stendur við fram til 1. oktober, men enn hava teir ikki svarað. Pfi. Lynfrost lýsti til aðalfundar í gjárskvöldið at viðgera spurningin um sanering. At felagini bæði verða partar av ætlanunum hjá Fíggjargrunninum, man vera lítið at ivast í.

Stóra skuld

Tað er pfi. Ognarfelagið, sum er høvuðspartaeigari í Handils- og frystivirkjunum. Flakavirknið stendur eisini sum ánni av tveimum av kubatrolarunum – Munki og Skúgví. Ognarfelagið eigur umfarnt partapeningin í flakavirkjunum eisini partapeningin í pfi. Beta, sum eigur hinar seks kubatrolararnar – Gorp, Græling, Havhest, Skarv, Skráp og Trast.

Pfi. Lynfrost hevur nógvar ánnar. Teir størstu eru pfi. Vónin, Óli Chr. Danielsen, og Føroya Banki. Nógvir

smáir ánnar eiga restina. Pfi. Lynfrost eigur 100% í trimum ymskum partafeløgum, sum eiga fimm trolarar. Pfi. Snaraleki eigur Sardin og Topas, pfi. Láganes eigur Ametys og Jaspis, og pfi. Prestsker eigur Smaragd. Pfi. Vónin eigur trolaran Vónina. Tað eru somu ánnar, ið eiga trolavirknið í Fuglafirði av sama navnið.

Fíggjarligu karmarnir skapa fyrtreytnar, sum arbeiðast skal út frá. Skip og virkir tilsaman høvdu eina skuld, sum var omanfyri 200 milliónir krónur, og tað er Føroya Banki, sum er nóg mest blandaður inn í fíggjuna. Bankin eigur alla rakstrarfíggjuna, og hann er upp í prioritetsfíggjuna av øllum skipunum. Kreditfelagini IRF og BRF eiga fyrsta veðrætt í ávikavíst Lynfrost og Handils- og frystivirkjunum, men talan er ikki um stórar upphæddir. Í skipunum í Fuglafirði eigur Fiskaribankin fyrsta veðrætt, meðan Realurin eigur fyrsta veðrætt í skipunum í Runavík.

Fastari undir føti

- Við tí skuldarbyrðuni, sum var nú, var eingin hugsningur um at standa seg. Skal tað hanga saman, so ber ikki til at hava eina skuld, sum er

størri enn, at virkini klára raksturinn við tí fiskinum, tey fáa, og so er neyðugt at nakað leypur av at arbeiða við fyrri at menna framleiðsluna og tað, sum hongur uppi í tí sambandinum, heldur stjórin.

Hann sær tað sum ógvuliga týðningarmikið, at virkini verða konsolideraði m.a. við at økt verður nóg um eginpeningin í mun til tað, sum hevur verið vanligt:

- Skalt tú fáa fólk at seta pening í virki, er tað vanliga soleiðis, at viðkomandi skal rokna við at fáa meiri burtúr, enn tað fæst í rentu í uppsparing. Og skal avlopið á virkjum verða so mikið stórt, at bítast kann út til ánnar, so er m.a. neyðugt við lítilli skuld og stórum eginpeningi.

Hetta er eitt av økjum, har vit noyðast at broyta hugburð. Í mun til tað, sum er vanligt aðra staðni, hevur eginpeningurin í føroyskari fiskivinnu verið ógvuliga lítill, og lánini hava verið nóg stórra enn tað, vit vita um aðra staðni. Tað hevur stutt sagt verið ov lítið av keypmannskapi í. Hugurin at gera fløgur í nýggi framleiðslutól hevur verið stórr, og hann hevur ofta vunnið á tí neyðuga í at leggja so til rættis, at tað eisini bar til, um tíðirnar ikki bara vóru góðar. Tað er

Jóhan Páll Joensen: -Tað er neyðugt at fáa keypmannalyndið aftur í vinnuna

hetta, sum vit mugu fáa inn í vinnuna aftur, heldur Jóhan Páll Joensen.

Arbeiða út frá veruleikanum

Men nú verður alt koyrt í stóra pott. Hvussu sært tú upp á tað?

- Hetta er ein avtala, sum er gjørd av politiska myndugleikanum, og eg dugi ikki at siggja, at tað gagnar framfyrir, at vit hava halda fram at keglast um, hvat var rætt og ikki. Tá tað verður sanerað, og tað vóni eg verður skjótt, so fer tað at kennast meint, og lokalt áhugamál fara at kenna, at tey verða gingin ov nær, men soleiðis er veruleikin. Leisturin er skorin, og tað er honum, vit skulu arbeiða út frá. Og so mugu vit royna at fáa sum frægast burtúr.

Ella fyrri ta nýta eina mynd frá skipslivinum: Hóast tú ert komia umboð á annað skip enn tað, tú kundi hugsað tær at veri við, so nyttar einki, at tú setur teg at býna. Tú mást smoyggja upp um armar og royna at fáa sum frægast burtúr. Sjálvsagt kundi hetta verið ornað øðrvísi, men nú skal alt í stóra felagið. Kortini ivist eg ikki í, at um tað fer at ganga væl hjá stórafelagnum, so fer tað at ganga væl hjá øllum øllum, heldur Jóhan Páll Joensen.

-nes

Teir sonevndu "kubatrolararnar" eru livaðrin hjá Handils- og frystivirkjunum

